

— Alexandre Romanès

(nar. 1951)

Následující básně francouzského provozovatele cirkusu Alexandre Romanèse vyšly v jeho sbírce *Paroles perdues* (Ztracená slova, promluvy), kterou anotujeme v tomto čísle.

*J'accumule les années
et je ne comprends toujours pas
l'acharnement fou des hommes.
Depuis aussi longtemps que je me souviens,
je suis dans la vie comme la jeune fille
abandonnée, perdue dans la foule.*

Nashromáždil jsem roky
a stále nerozumím
šílené zuřivosti lidí.
Již dlouho, kam mi paměť sahá,
ocitám se v životě jako mladá dívka,
opuštěná, ztracená v davu.

* * *

*Assis dans l'herbe,
mon luth collé à ma poitrine,
j'ai été bien plus loin que les armées
d'Alexandre et de César.
Il ne faut pas grand-chose
pour être heureux.*

Sedím v trávě,
loutna má visí mi na hrudi,
jsem mnohem dále, než armády
Alexandra a Césara.
Není třeba velkých věcí,
aby byl člověk šťastný.

* * *

*Tu as peut-être pleuré comme un enfant,
mais ils n'ont pas cédé,
ils t'ont envoyé à la mort en riant.
Toi, tu voulais d'abord briser
la terrible fascination des hommes
pour le mal. Moi, plus modestement,
j'aimerais pouvoir décrire
chaque aspérité du coeur et du ciel.
Mais qui sait, de tout ça,
peut-être qu'il ne restera rien.*

Možná jsi plakal jako malé dítě,
ale oni nepovolí,
za smíchu pošlou tě na smrt.
A ty, ty chceš od počátku roztříštit
to hrozné okouzlení lidí zlem.
Já, daleko skromněji,
bych rád popsal každý hrbolek,
nerovnost srdce a nebe.
Ale kdo co ví o tom všem,
možná, že nezůstane vůbec nic.

* * *

*J'ai vu de quoi était capable
le monde,
mais j'ai vu aussi
les premiers pas de mes filles.
Quand je serai mort
et que mes filles auront
une pensée triste pour moi,
moi aussi je serai triste.*

Viděl jsem, čeho je schopný
svět,
ale viděl jsem také
první kroky svých dcer.
Až budu mrtvý
a mé dcery se smutkem v srdci
pomyslí na mne,
i já budu tolik smutný.

* * *

*Je n'en sais pas plus sur le monde
qu'un poisson rouge dans un bocal.
Les gens admirent une belle phrase,
un beau geste, un beau vêtement,
et ils ne veulent rien savoir sur Dieu.
Que faut-il penser du monde?*

Nevím o světě nic moc víc,
než červená rybička v akváriu.
Lidé obdivují krásnou frázi,
krásné gesto, krásné oblečení,
ale nechtějí nic vědět o Bohu.
Co si myslet o světě?

* * *

*Moi qui ai tant joué avec mes filles,
quand je rendrai le dernier souffle
et qu'elles seront autour de moi,
pour la première fois
je serai de marbre devant elles,
insensible à leur peine
comme si elles n'étaient rien pour moi.*

Já, který si tolik hrál se svými dcerami,
až vydechnu naposledy,
a ony budou okolo mne,
tak poprvé budu před nimi z mramoru,
necitelný k jejich bolesti,
jako by pro mě nic neznamenal.

* * *

*Je n'ai pas toujours
fait ce qu'il fallait,
mais je n'ai jamais laissé
les larmes monter à mes yeux.
Quand on m'a dit „elle est morte“,
je n'ai pas versé une seule larme:
j'ai marché toute la nuit.*

Nedělal jsem vždy,
co bylo třeba,
ale nikdy jsem si nenechal
vystoupat slzy do očí.
Když mi řekli: „Je mrtvá“,
neprolil jsem ani jedinou slzu,
celou noc jsem prochodil.

* * *

*Pauvre être humain,
ta vie, comme la brindille
emportée par l'oiseau,
comme la poignée de sable
qu'on jette.
Si ton coeur n'est pas royal,
tu vas où?*

Ubohá je lidská bytost,
tvůj život, jako větvička
přinesená ptákem,
jako hrst písku hozená.
Jestliže tvé srdce není vznešené,
kam jdeš?

* * *

*Les pays sont décevants,
les villes se ressemblent.
Être dans la foule
ou manger du sable,
c'est pareil. Peut-être
parce que je suis Gitan,
je vais de ville en ville,
pour certains comme un pouilleux.
Un grand nombre me méprise,
des fois je leur souris:
je reconnais leur grandeur!
Dieu, je t'en prie, arrête ça.*

Země jsou šalivé,
města jsou si navzájem podobná.
Být v davu
nebo požírat písek,
je to stejné. Možná,
protože jsem Gitan,
putuji od města k městu
pro některé jako vandrák.
Mnozí mnou opovrhují
a já se jim většinou směji,
znám to jejich velikášství!
Bože, prosím tě, zastav to.

přeložila Iva Vyskočilová

Romano džaniben – řilaj 2008

Časopis romistických studiř

Tento řasopis vychází díky finanční podpoře Ministerstva kultury České republiky.

Publikace byla financována hlavnřím městem Praha z Celoměstských programů na podporu aktivit národnostních menšin na území hl. m. Praky pro rok 2008.

Toto říslo je výstupem z výzkumného záměru ř. MSM 0021620825
na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze

Projekt byl podpořen z prostředků Nadačního fondu obětř holocaustu.

Vydává Romano džaniben
Ondříčková 33, 130 00 Praha 3
tel.: 222 715 947, e-mail: dzaniben@email.cz, www.dzaniben.cz
bankovní spojení: 161582339/0300
Šěfredaktor: Peter Wagner
Výkonné redaktorky: Lada Viková a Helena Sadílková
Technická redaktorka: Eva Zdařilová

Recenzovali: doc. PhDr. Jiřř Nekvapil, CSc.
a Ass. Prof. Mag. Dr. Dieter Halwachs

Sazba: Petr Teichman
Tisk: PBtisk, Příbram
Produkci zajiřřuje nakladatelství G plus G, s.r.o.,
Plavecká 14, 128 00 Praha 2
tel: 222 588 001, e-mail: gplusg@gplusg.cz, www.gplusg.cz
Náklad: 600 ks

Doporučená cena: 160 Kč
Roční předplatné: 320 Kč (včetně poštovného a balného)
ISSN 1210-8545

Evidenční říslo podle tiskového zákona: MK řR E 6882

Nevyřřádané rukopisy a fotografie se nevracejř. Obsah zveřřejněných polemických řlánků
nemusř být totožný se stanoviskem redakce. Podávání novinových zásilek povoleno

Ředitelstvřm poř�t Praha ř.j. NP 1360/1994 ze dne 24.6.1994.